

Græsfrøproduktion, dyrkning, afsætning og økonomi

Peter Mejnertsen
Scandic Hotel Roskilde
Den 22. maj 2014

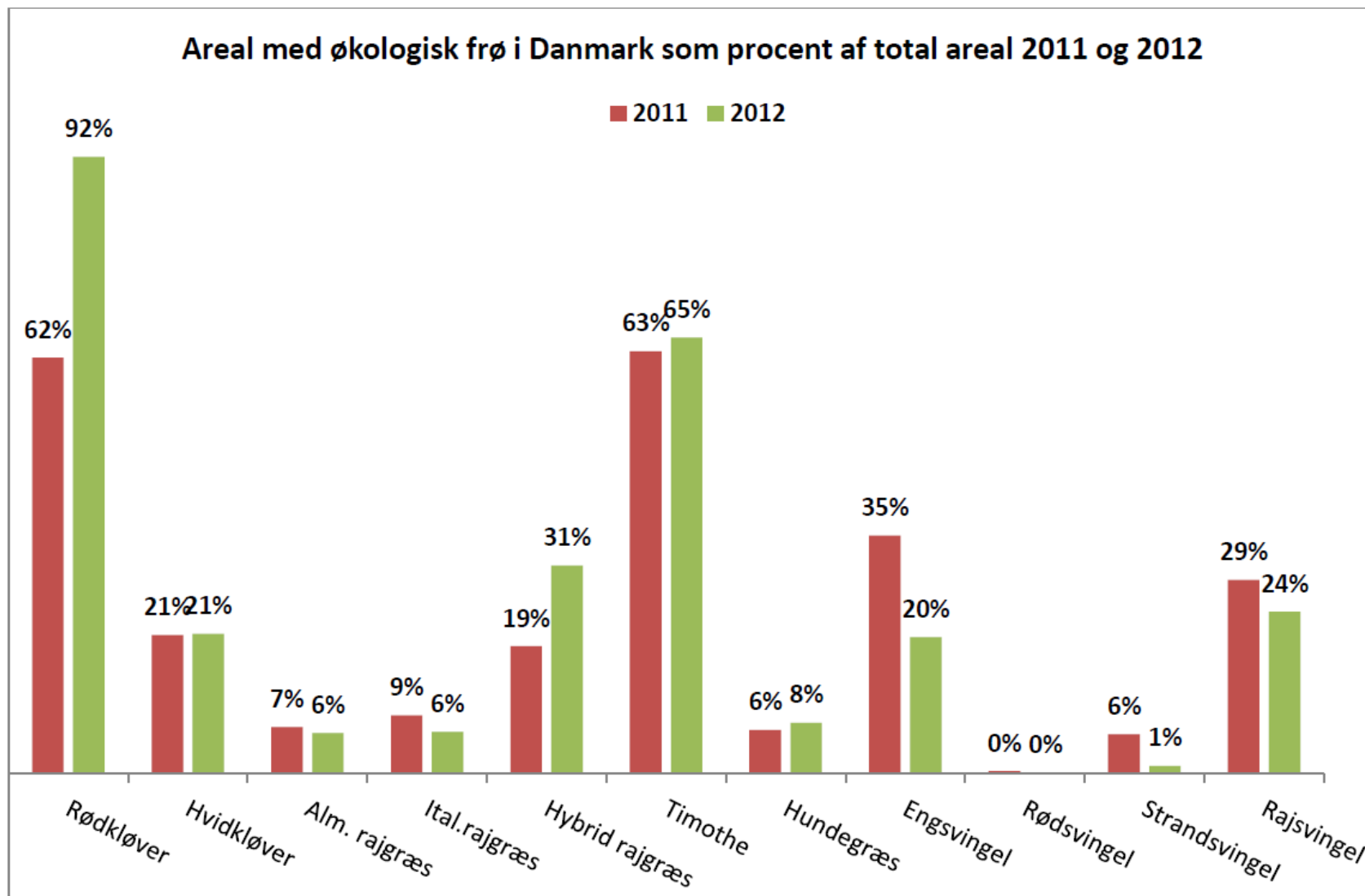
Tabel 6

Udviklingen i arealet med økologisk græs- og kløverfrø, ha.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	258	209	184	258	201	346	268	439	198	240	260
Hvidkløver	465	497	631	879	308	521	542	897	701	634	607
Bælgplantefrø i alt	728	706	815	1.137	509	867	810	1.335	899	874	868
Alm. rajgræs	1.791	1.745	1.274	1.209	922	822	1.118	1.309	1.798	2.104	1.409
Ital. rajgræs	41	85	149	160	79	41	30	24	120	87	82
Hybrid rajgræs	133	132	169	136	60	54	48	32	75	217	106
Timothe	143	150	187	256	233	138	138	88	215	249	180
Hundegræs	31	0	41	70	97	79	132	77	78	72	68
Engsvingel	52	42	48	48	102	56	93	103	83	52	68
Rødsvingel	65	48	37	27	28	47	71	75	49	11	46
Strandsvingel	0	12	5	24	24	43	10	65	79	30	29
Rajsvingel	0	15	60	79	140	142	130	135	203	153	106
Engrapgræs	23	61	38	13	8	0	6	0	26	6	18
Alm. rapgræs	0	7	34	27	0	0	0	0	0	0	7
Græsser i alt	2.279	2.297	2.042	2.049	1.692	1.421	1.775	1.909	2.725	2.981	2.117
Totalt	3.006	3.003	2.857	3.185	2.201	2.288	2.585	3.245	3.625	3.855	2.985

Afsætningen er pt. lavere end produktionen

- En del på lager af alm. rajgræs, hvid- og rødkløver
- Høje udbytter i 2012 og i særdelshed i 2013
- Markederne til eksport har ikke det niveau, økologien i de forskellige lande berettiger til
- Forvent lav produktion i 2015 og 2016
- Skarp udskillelse af avlerne
- Nye firmaer kan være en niche for få
- Priserne er under pres, men ser ud til at holde i forhold til korn

Figur 6: Andel af økologisk frø af det samlede areal med græs- og kløverfrø i Danmark i procent. Som det ses af figuren var f.eks. 92 % af rødkløverarealet i Danmark i 2012 økologisk.

Sortsundersøgelsen 2012 – alm. rajgræs

Sortsundersøgelsen 2012, økologisk markfrø

Tabel 4. Arternes gennemsnitlige udbytte i kg frø pr. ha certificeret areal i hele landet og i landsdelene i årene 2008-2012.

Tabellen omfatter samtlige økologisk dyrkede sorter og marker, dvs. også partier af sorter med færre end 5 frøpartier.

Art	År	Hele landet kg pr. ha	Bornholm	Fyn	Nordjyll.	Vestjyll.	Østjyll.	Jylland	Sjælland	Storstrøm
Alm. rajgræs, 2n	2008-2012	736	509	334	719	716	781	740	789	759
Alm. rajgræs, 2n	2012	782		313	734	863	793	792	687	985
Alm. rajgræs, 2n	2011	700		629	685	684	800	720	575	343
Alm. rajgræs, 2n	2010	816			828	723	888	805	1204	928
Alm. rajgræs, 2n	2009	665		198	681	659	663	664	1439	769
Alm. rajgræs, 2n	2008	715	509		675	682	757	708	833	950
Alm. rajgræs, 4n	2008-2012	929	741	932	970	876	935	926	871	1105
Alm. rajgræs, 4n	2012	917	741	869	1045	766	1005	916	845	1111
Alm. rajgræs, 4n	2011	956		967	1124	870	957	976	811	939
Alm. rajgræs, 4n	2010	985		1054	903	1016	994	970		1581
Alm. rajgræs, 4n	2009	907			1028	782	762	888	1328	
Alm. rajgræs, 4n	2008	790			587	1003	785	790		

- Der er nogen der får alt for lidt ud af det, de skal hellere lade være
- Målsætningen må ikke være mindre end 900 kg renvare pr. ha

Sortsundersøgelsen 2012

hvid- og rødkløver

Art	År	Hele landet kg pr. ha	Bornholm	Fyn	Nordjyll.	Vestjyll.	Østjyll.	Jylland	Sjælland	Storstrøm
Hvidkløver	2008-2012	173	250	127	152	125	203	170	162	202
Hvidkløver	2012	151	414	78	98	107	83	94	152	210
Hvidkløver	2011	129	246	211	19	47	139	92	121	126
Hvidkløver	2010	155	254	100	96	87	130	108	173	224
Hvidkløver	2009	184	205	133	229	208	163	203	169	215
Hvidkløver	2008	237	130	152	310	237	388	343	180	223
Rødkløver	2008-2012	248	294	274	209	113	234	207	259	329
Rødkløver	2012	175		97			145	145	206	224
Rødkløver	2011	130	109	158	89	37	186	137	136	60
Rødkløver	2010	262	261	387	111	138	209	178	385	253
Rødkløver	2009	302		327	297	133	261	241	412	409
Rødkløver	2008	293	513	259	291	52	285	268	103	536

Rigtig mange har kløverfrø for, at kombinere udbytte og kvælstof – nogle gange og måske lidt for ofte bliver det en sovepude i jagten på det optimale udbytte i kløver. 100 kg mere pr. ha betyder 4.000 – 6.000 kr. pr. ha, for de dygtige svarer det til 12.000 – 18.000 kr. pr. ha ekstra for det samme arbejde.

Etablering af alm. rajgræs

- Alt vårsæd er egnet som dæksæd
 - Tilpas udsædsmængden i kornet og kvælstofgødskning
 - Korn til grønkorn og helsæd, giver tidligt lys, men sørg for kvælstof til græsset da ukrudt ellers nemt tager over
- Udsædsmængden skal være højere end du tror af hensyn til ukrudtskonkurrence
 - Optimalt 100-130 planter pr. m²
 - TKV varierer fra 1,5-4,0 gram
- Tidspunkt for såning tilpasses ukrudtsstrategien i dæksæden
 - Som hovedregel skal frøet sås hurtigst muligt

Ukrudt

- De samme arter som konventionelt skal undgås
 - Kvik
 - Skræpper
- Bekæmpelsen tænkes ind i sædskiftet
 - Skræpper håndluges om nødvendigt
- Kvælstof mod ukrudt
 - Konkurrence i frøåret (lavt ukrudt)
 - N lige efter høst suppleret med 1-2 afpudsninger i efteråret
 - Afpudsning i st. 30-31 i foråret.

Spildfrø

- Lad frømarken ligge urørt længst muligt efter sidste frøhøst – minimum til december
- Dyrkning af forårssåede afgrøder reducerer forekomsten af spildplanter mest
- Harv marken sort inden pløjning
 - Minimum i foragrene
- Spildplanter skal bekæmpes i vekselafgrøderne

2. års marker – pas på

- Markerne skal være fri for kvik
 - Lille bestand år 1 stort problem i år 2
- Timothe er undtagelsen, her kan kvik renses fra og arten yder god konkurrence

Gødskningsstrategier til alm. rajgræs til frø, 2013.			
Alm. rajgræs	Gylletype	N-niveau, kg NH ₄ -N pr. ha	Udbytte, kg frø pr. ha
<i>1 forsøg, forfrugt vårbyg</i>			
<i>Udbringningsmetode</i>			
Slangeudlagt	Svine	130	1.002
		97,5	1.145
	Kvæg	130	996
		97,5	883
Nedfældet	Svine	130	1.243
		97,5	1.031
	Kvæg	130	1.005
		97,5	954
<i>LSD</i>			<i>150</i>
<i>1 forsøg, forfrugt ært</i>			
Slangeudlagt	Svine	130	2.412
		97,5	2.305
	Kvæg	130	2.362
		97,5	2.411
Nedfældet	Svine	130	2.596
		97,5	2.688
	Kvæg	130	2.638
		97,5	2.262
<i>LSD</i>			<i>298</i>
<i>1 forsøg, forfrugt hestebønner</i>			
Slangeudlagt/nedfældet	Svine-/kvæg	130	1.466
		97,5	1.462
<i>LSD</i>			<i>ns</i>